

PULS REGIONU

MAGAZYN SAMORZĄDÓW
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Nr 134 lipiec — wrzesień 2017 r.

ISSN 1508 – 4558 nakład 6.000 egz.

Warmińsko-Mazurskie Dożynki Wojewódzkie

17 września 2017 r.

Muzeum Budownictwa Ludowego – Skansen w Olsztynku

PROGRAM:

- 11.30 - Przemarsz korowodu dożynkowego od chaty Burdajny pod scenę w amfiteatrze
- 12.00 - Msza święta koncelebrowana pod przewodnictwem
Jego Ekscelencji Ks. Arcybiskupa Józefa Górzyńskiego Metropolity Warmińskiego
- 13.00 - Obrzęd dożynkowy w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca „Warmia”
 - Wystąpienie **Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego Gustawa Marka Brzezina**
 - Wystąpienie **Prezesa Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej Jana Heichela**
 - Wręczenie odznaczeń honorowych „Za Zasługi dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego”
 - Wręczenie odznaczeń „Zasłużony dla rolnictwa”
 - Rozstrzygnięcie konkursu na najpiękniejszy wieniec dożynkowy
- 16.00 - **Koncert zespołu BOYS**

Wersję elektroniczną Pulsu Regionu znajdziesz na:
www.warmiamazury.tv/pulsregionu

PARTNERZY

PATRONI MEDIALNI

Mój komentarz

Wakacje już za nami. Nie rozpieszczęło nas lato 2017, ale może Dożynki 2017 będą miłą odskocznią od niesprzyjającej aury. Siedemnastego września 2017 roku odbędą się Warmińsko-Mazurskie Dożynki Wojewódzkie organizowane przez Urząd Marszałkowski naszego województwa w Skansenie w Olsztynku, wraz z mszą świętą i koncertem na zakończenie imprezy. W trakcie uroczystości dożynkowych zostaną ogłoszone wyniki konkursu „Zaczarowany zakątek”. Zapraszamy!

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego informuje na naszych łamach, iż wiek emerytalny – podwyższany stopniowo od 1 stycznia 2013 r. – w III kwartale 2017 r. będzie jeszcze wynosił co najmniej 61 lat i 3 miesiące – dla kobiet oraz co najmniej 66 lat i 3 miesiące – dla mężczyzn. Natomiast od 1 października 2017 r. wiek emerytalny zostaje obniżony do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Więcej szczegółów na drugiej stronie.

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie informuje i wyjaśnia zasady wprowadzenia podatku VAT w gospodarstwach. Rolnicy chcący przejść na ten podatek muszą gruntownie przemyśleć swoją decyzję. WMODR prowadzi usługę rozliczania podatku VAT w gospodarstwach rolnych. Zachęcamy rolników do zapoznania się z artykułem.

Trzysta tysięcy złotych przeznaczył w tym roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na likwidację barszczu Sosnowskiego na Warmii i Mazurach. Z tej pomocy skorzystało pięć samorządów i jedno nadleśnictwo. Ta niebezpieczna dla ludzi roślina na dobre zdomowała się w naszym kraju. WFOŚiGW w Olsztynie zdecydował się na dofinansowanie działań, które pozwolą ograniczyć ekspansję barszczu Sosnowskiego w naszym regionie.

Na łamach Pulu Regionu zapraszamy do VII już edycji organizowanego przez nas konkursu EKO—SOŁECTWO. To akcja zbierania zalegających elektrośmieci, której honorowy patronat objął Urząd Marszałkowski — Marszałek Gustaw Marek Brzezina. Zwycięzcy mogą liczyć na atrakcyjne nagrody!

Sylvia Szkamruk

KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Oddział Regionalny w Olsztynie

ul. Mickiewicza 1, 10-959 Olsztyn

tel. 89 534-97-71, fax. 89 523-67-59

www.krus.gov.pl

e-mail: olsztyn@krus.gov.pl

Niższy wiek emerytalny od 1 października 2017 r.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego informuje, że wiek emerytalny – podwyższany stopniowo od 1 stycznia 2013 r. – w III kwartale 2017 r. będzie jeszcze wynosił, co najmniej 61 lat i 3 miesiące – dla kobiet oraz co najmniej 66 lat i 3 miesiące – dla mężczyzn. Natomiast od 1 października 2017 r. wiek emerytalny zostaje obniżony do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Oznacza to, że o przyznanie emerytury rolniczej będą mogły wówczas ubiegać się:

- osoby, które skończą 60 lub 65 lat po dniu 30 września 2017 r.,

- osoby, które do dnia 30 września 2017 r. skończą 60 lub 65 lat, ale nie osiągną do tego czasu podwyższonego wieku emerytalnego, czyli takiego, który obowiązuje obecnie i zależy od roku oraz kwartału urodzenia,

- osoby, które do dnia 30 września 2017 r. osiągną również podwyższony wiek emerytalny, jeśli nie mają jeszcze przyznanej emerytury rolniczej.

Kasa przypomina, że rolnicy i domownicy, poza wiekiem emerytalnym, muszą legitymować się 25 letnim okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu (wyłącznie ubezpieczenie rolnicze). Prawo do emerytury rolniczej jest ustalane na wnioski. Wyjątek dotyczy osób pobierających rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy, którym – po osiągnięciu obniżonego wieku emerytalnego – emerytura rolnicza zostanie przyznana z urzędu, o ile będą posiadać wymagany okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

Generalnie emerytura rolnicza jest przyznawana od dnia spełnienia warunków do otrzymania tego świadczenia, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku. Niemniej osoby, które ukończą wiek 60 lat (kobieta) lub 65 lat (mężczyzna) przed dniem 1 października 2017 r., ale przed tym dniem nie osiągną jeszcze podwyższonego wieku emerytalnego, uzyskają prawo do emerytury rolniczej od miesiąca zgłoszenia wniosku, jednak nie wcześniej niż od dnia 1 października 2017 r.

Jednocześnie Kasa informuje, że w związku z obniżeniem wieku emerytalnego od dnia 1 października 2017 r. nie będzie przyznawana częściowa emerytura rolnicza. Natomiast częściowe emerytury rolnicze przyznane przed dniem 1 października 2017 r. zostaną z urzędu zamienione – od tej daty – na emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym.

Ponadto Kasa informuje, że rolnicy, którzy do dnia 31 grudnia 2017 roku ukończą wiek 55 lat (kobiety) i 60 lat (mężczyźni), będą posiadać co najmniej 30 letni okres rolniczego ubezpieczenia emerytalno-rentowego oraz zaprzestaną prowadzenia działalności rolniczej, mogą ubiegać się o wcześniejszą emeryturę rolniczą. Wniosek o wcześniejszą emeryturę rolniczą może być również złożony po tej dacie.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 38).

Reklama i redakcja

Sylvia Szkamruk

tel. 89 535 48 92 fax 89 535 48 91 e-mail: inter@cso.pl

Korekta:

Jolanta Grochowska

Grafika, skład, łamanie:

Zbigniew Nowicki, tel. 515 241 779
e-mail: reklama@data.pl

Wydawca:

INTER PRIM Sp. z o.o. ul. Św. Wojciecha 2/23
10-038 Olsztyn

Dyrektor Wydawnictwa
Irena Węgrowaska

Zarząd wydawnictwa:
Prezes Wydawnictwa
Jarosław Kosiński
inter-prim@neostrada.pl

Redakcja:

ul. Św. Wojciecha 2/23, 10-038 Olsztyn
tel./fax 89 535 48 90, 89 535 48 91, 89 535 48 92
e-mail: inter@cso.pl

Kolportaż poprzez Poczta Polska do firm i instytucji na terenie Olsztyna, do 116 urzędów miast, gmin, miast i gmin oraz 19 stacji. Wszystkie sołectwa woj. warmińsko-mazurskiego (2235), nadleśnictwa (33).

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

Urząd Marszałkowski i Urząd Wojewódzki.

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w publikowanych artykułach i nadesłanych materiałach. Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń oraz jakości nadesłanych materiałów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

W ZMIENIAJĄCYM SIĘ ŚWIECIE POŁĄCZONE ZOBOWIĄZANIA STAJĄ SIĘ ŁŹEJSZE

MATERIAŁ DO ZAMIESZCZENIA NA TABLICY INFORMACYJNEJ SOŁECTWA

KREDYT KONSOLIDACYJNY DLA AGROBIZNESU

- jeden termin spłaty dla połączonych zobowiązań
- wydłużenie okresu kredytowania
- jedna niższa rata
- porządek w finansach

801 321 123

koszt połączenia wg stawki operatora

BGŻ BNP PARIBAS

Bank
zmieniającego się
świata

Wskazane w materiale kredyty na konsolidację zobowiązań zaciągniętych w innych bankach, instytucjach finansowych lub Agencji Nieruchomości Rolnych dostępne są w oddziałach Banku BGŻ BNP Paribas S.A. (dalej „Bank”). Przeznaczone są dla osób i podmiotów prowadzących działalność wytwórczą w rolnictwie. Materiał ma charakter reklamowy i informacyjny, nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 kodeksu cywilnego. Ostateczna decyzja o udzieleniu kredytu i warunkach jego udostępnienia jest uzależniona od decyzji Banku oraz spełnienia przez Klienta wymogów posiadania zdolności kredytowej. Świadczenie reklamowanych usług i produktów bankowych następuje na warunkach szczegółowo określonych w umowie zawartej z Klientem oraz w regulaminach i taryfie prowizji i opłat, dostępnych w oddziałach Banku oraz na stronie www.bgzbnpparibas.pl. Bank BGŻ BNP Paribas zajął 1. miejsce i uzyskał tytuł Bank Najlepszy dla Rolnika 2016 w rankingu przeprowadzonym w listopadzie i grudniu 2015 r. przez eksperta rynku rolnego – firmę Martin & Jacob. Bank BGŻ BNP Paribas S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Kasprzaka 10/16, 01-211 Warszawa, zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod nr. KRS 0000011571, posiadający NIP 526-10-08-546 oraz kapitał zakładowy w wysokości 84 238 318 zł, w całości wpłacony.

Bezpieczna droga do szkoły

4 września zabrzmiał pierwszy w tym roku szkolnym dzwonek, a wraz z nim ruszyły wzmożone działania policyjne pod nazwą „Bezpieczna droga do szkoły”. Wiążą się one ze wzrostem natężenia ruchu drogowego, zwłaszcza w pobliżu szkół. Jesienne miesiące to także niebezpieczeństwa wynikające z pogarszającej się pogody, sprawiającej, że warunki na drodze stają się utrudnione. Policjanci w poniższym artykule przypomną podstawowe zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, skierowane do niechronionych uczestników dróg i kierowców.

Bezpieczny pieszy...

Zbliżająca się pora jesienno – zimowa przyniesie ze sobą zmianę pogody – dni będą pochmurne i deszczowe, staną się coraz krótsze, szybciej zapadać będzie zmrok. Taka aura sprawia, że również warunki na drogach stają się trudniejsze, zwiększając ryzyko niebezpiecznych zdarzeń, tj. wypadków i kolizji. Szczególnie zagrożoną grupą uczestników ruchu drogowego w tym okresie są piesi i rowerzyści, których nie bez przyczyny nazywa się „niechronionymi uczestnikami ruchu drogowego”. Chroni ich tylko odpowiedni strój, własna ostrożność, a rowerzystów dodatkowo kask i ochraniacze. Zakładając ubrania ciemnego koloru, czy zasłaniając się kapturami i parasolami stajemy się słabo widoczni dla mijających nas kierowców aut, a często wręcz „zlewamy” się z otoczeniem.

Czy wiesz że...?

Pieszy poruszający się po zmroku bez elementów odblaskowych dla kierowcy nadjeżdżającego samochodu jest widoczny dopiero z odległości 20 metrów, a jeżeli używa odblasków – już z odległości 150 metrów.

Dlatego pamiętajmy, by nie lekceważyć obowiązku poruszania się lewą stroną drogi tam, gdzie nie ma chodnika i używamy elementów odblaskowych, które dają kierowcom czas na odpowiednie zareagowanie, nie zagrażające życiu i zdrowiu żadnego uczestnika ruchu drogowego. Ponadto pamiętać należy o obowiązku noszenia elementów odblaskowych, gdy poruszamy się po drogach po zmierzchu poza obszarem zabudowanym.

Najbardziej narażone na niebezpieczeństwa związane z ruchem drogowym są dzieci najmłodsze, które nie posiadają wystarczających umiejętności i wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z dróg. Szczególnie niebezpieczne dla nich sytuacje to m.in. przekraczanie jezdni, poruszanie się po jezdni w przypadku braku chodnika lub pobocza, zachowanie się w miejscach oczekiwania na przyjazd autobusów. O bezpieczeństwo swoich pociech zadbać muszą przede wszystkim rodzice i opiekunowie, którzy powinni poświęcić czas na rozmowę z dzieckiem o jego bezpieczeństwie, przypomnieć mu podstawowe zasady ruchu drogowego oraz przestrzec przed kontaktami z osobami obcymi i przed zabawami w pobliżu dróg. Jeśli dziecko samo dociera do szkoły warto prześledzić tę drogę razem z dzieckiem, by poznało przejścia dla pieszych, wiadukty, kładki, by rozpoznawało ustawione znaki drogowe, by wiedziało, jak zachować się jeśli w pobliżu są prowadzone roboty drogowe itp. Pamiętajmy jednak, że dziecku do 7 roku życia podczas korzystania z drogi należy zapewnić opiekę osoby, która osiągnęła wiek, co najmniej 10 lat.

Bezpieczny rowerzysta...

W okresie jesiennym utrudnioną sytuację podczas korzystania z dróg mają również rowerzyści. Powinni oni jeszcze przed

wyruszeniem na rowerową wycieczkę upewnić się, że ich jednoślad posiada obowiązkowe wyposażenie, czyli co najmniej jedno światło białe lub żółte selektywne z przodu; co najmniej jedno światło odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójkąt oraz jedno światło pozycyjne barwy czerwonej z tyłu; co najmniej jeden sprawnie działający hamulec i dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy. Poza wymienionym „minimum” warto, by każdy rowerzysta zapoznał się z kaskiem ochronnym oraz elementami lub ubraniami odblaskowymi.

Należy pamiętać, że rowerzyści obowiązani są korzystać z drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów, a w przypadku ich braku – z pobocza, nie utrudniając jednak ruchu pieszych. Korzystanie przez kierującego rowerem z chodnika jest dozwolone tylko, gdy opiekuje się on osobą w wieku do lat 10 kierującą rowerem, gdy szerokość chodnika wzdłuż drogi, po której ruch pojazdów jest dozwolony z prędkością większą niż 50 km/h, wynosi co najmniej 2m i brakuje wydzielonej drogi dla rowerów, lub gdy warunki pogodowe zagrażają bezpieczeństwu rowerzysty na jezdni. W takiej sytuacji kierujący rowerem musi jechać powoli, zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym.

Co ważne, dzieci w wieku do 10 lat mogą kierować rowerem wyłącznie pod opieką osoby dorosłej.

Bezpieczny kierowca...

Jesienią widoczność na drodze jest ograniczona przez intensywne opady deszczu, gęstą mgłę i silnie wiejący wiatr. Jezdnia coraz częściej jest mokra, opadające z drzew liście, sprawiają, że staje się ona śliska i tym samym niebezpiecznie wydłuża się droga hamowania pojazdu. Okazuje się zatem, że prędkość dopuszczalna nie zawsze będzie jednoznacznie bezpieczna... Kierowca bezwzględnie musi tę prędkość dostosować do warunków panujących na drodze, zwłaszcza, że to właśnie niedostosowanie się do panujących warunków jest jedną z najczęstszych przyczyn wypadków. Największe jednak niebezpieczeństwo w ruchu drogowym spowodzają osoby, które wsiadają za kierownicę pod wpływem alkoholu. Przypomnijmy, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, jazda zarówno pojazdem mechanicznym, jak i np. rowerem – pod wpływem alkoholu lub środka odurzającego jest **przestępstwem** (art. 178a kk), zagrożonym karą pozbawienia wolności. Kierowca będący pod wpływem substancji psychoaktywnej ryzykuje jednak znacznie więcej – może sam zginąć lub spowodować wypadek, w którym ucierpią lub stracą życie inne osoby.

Pamiętaj jednak, że nawet jeśli sam przestrzegasz przepisów, należy mieć ograniczone zaufanie do innych użytkowników dróg. Od nas samych zależy, jak będzie kształtowało się bezpieczeństwo na drodze. Nie ryzykuj utraty życia i zdrowia swojego lub innych osób!

**Opracowała:
Lidia Cynt**

Wydział Prewencji KMP w Olsztynie

Podatek VAT w gospodarstwach rolnych

Zasady funkcjonowania podatku od towarów i usług, powszechnie zwanym podatkiem VAT, określa ustawa z dnia 11 marca 2004 roku. Podatek ten w całości przekazywany jest do budżetu Państwa i stanowi źródło finansowania budżetu. Podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą. Działalność gospodarcza obejmuje wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także osób wykonujących wolne zawody. Rolnik prowadzący wyłącznie gospodarstwo rolne, który nie uzyskuje przychodów z innego rodzaju działalności, nie musi w ogóle rejestrować się dla potrzeb podatku VAT. System ryczałtowanego opodatkowania zwalnia rolnika ryczałtowego od obowiązku prowadzenia ewidencji, składania deklaracji i wystawiania faktur, a jednocześnie nie ma on prawa do zwrotu podatku naliczonego w postaci podatku VAT zawartego na fakturze VAT RR.

Decyzję o rezygnacji ze zwolnienia w podatku VAT należy bardzo dokładnie przeanalizować i przemyśleć. Opłacalność ewentualnej rezygnacji wynika z różnicy stawek podatkowych VAT. Zanim rolnik zdecyduje się

zmienić sposób rozliczania podatku VAT z ryczałtowego na zasady ogólne, powinien przeanalizować wszystkie wpływy i wydatki gospodarstwa, przynajmniej za cały poprzedni rok. **Rolnik ryczałtowy ma prawo w każdej chwili zrezygnować ze zwolnienia w podatku VAT.** Jednak taka decyzja wywiera szereg następstw, z których rolnik musi sobie zdawać sprawę. W przypadku rezygnacji ze zwolnienia rolnik będzie musiał wystawiać faktury VAT dokumentujące sprzedaż, prowadzić ewidencję dla potrzeb podatku VAT, składać deklaracje i terminowo płacić podatek VAT. Tylko wtedy rolnik ma możliwość odzyskania całości podatku naliczonego w dokonanych przez niego zakupach towarów i usług. Aby zrezygnować ze zwolnienia rolnik musi dokonać zgłoszenia rejestracyjnego na druku VAT-R w odpowiednim Urzędzie Skarbowym, w zależności od miejsca zamieszkania rolnika. Należy mieć również na uwadze, że po rezygnacji ze zwolnienia rolnik musi być czynnym podatnikiem VAT przez okres co najmniej 3 lata. Dopiero po upływie 3 lat od daty rezygnacji, będzie mógł ponownie skorzystać ze zwolnienia i odzyskać status rolnika ryczałtowego.

Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą dokonania dostawy towaru lub wykonania

usługi. Rolnicy mogą składać deklaracje miesięczne, bądź kwartalne (po roku od przejścia na VAT), do 25 dnia każdego miesiąca.

Należy pamiętać, że podstawowym dokumentem potwierdzającym wykonanie czynności opodatkowanej podatkiem VAT jest faktura.

Z przejścia na VAT zyskają na pewno gospodarstwa inwestujące, rozwijające się. Rolnicy mogą odliczyć od 5% do 23% podatku (w zależności od stawek VAT) od kwoty zakupu niezależnie czy zakupują sprzęt, maszyny czy remontują budynki w swoim gospodarstwie rolnym. Zwroty podatku otrzymują rolnicy od zakupu paliwa rolniczego, nawozów, części do maszyn czy remontów.

Tak więc zgodnie z ustawą, podatek VAT naliczony, czyli zapłacony przez rolnika w cenie zakupionych towarów i usług, **może zostać odliczony i nie stanowi kosztu dla podatnika.**

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie prowadzi usługę rozliczania podatku VAT w gospodarstwach rolnych, ponadto posiadamy kalkulator do dokonania symulacji przejścia na rozliczanie podatku vat z ryczałtu na zasady ogólne. Wszelkich informacji można zasięgnąć pod numerem telefonu: 89 535 76 84 w. 43 lub 50.

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie

ROZLICZANIE PODATKU VAT W ROLNICTWIE

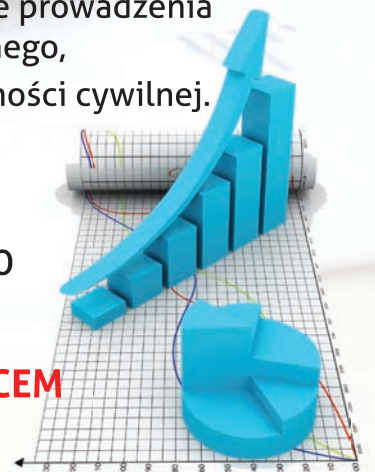
Co możesz zyskać powierzając rozliczanie VAT naszym doradcom?

- kompleksowość - doradztwo obejmujące działanie całego gospodarstwa,
- wygodę - odbiór dokumentów z gospodarstwa,
- niskie ceny usług,
- fachowość - ciągłe doskonalenie i specjalizacja doradców w zakresie prowadzenia ewidencji VAT w oparciu o realia funkcjonowania gospodarstwa rolnego,
- bezpieczeństwo - usługa objęta jest ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej.

Zgłoś się do swojego doradcy z PZDR
lub zadzwoń 89 535 76 84 wew. 43 lub 50

Dowiedz się jak dobrze i prosto być VATOWCEM

www.w-modr.pl

Pamiętajmy o... popiołach

Skończy się lato. Rozpalimy w piecach i kominkach, zacznie się sezon grzewczy. W odpadach pojawi się sezonowy rodzaj odpadu – popiół. Popiół, z którym trzeba coś zrobić. W Regionie Centralnym naszego województwa, w większości Gmin popiół jest odbierany od mieszkańców selektywnie, w oddzielnych workach lub z oddzielnych pojemników.

Popiół to odpad szczególny. Bardzo wartościowy jako składowa nawozu ogrodniczego (popiół drzewny) a poza tym nie przydatny. W technologii przetwarzania odpadów na paliwo alternatywne wręcz niepożądany, bo niekaloryczny.

W dotychczas stosowanych technologiach popiół znajdujący się w odpadach nie miał wpływu na przebieg procesu przetwarzania odpadów. Wilgotne odpady zmieszane przechodzą przez sito, a to co trafia pod sito, prawie w całości obejmuje popiół oraz odpady biodegradowalne i trafia na kompostownię.

W Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK) w Olsztynie natomiast zastosowano technologię biosuszenia odpadów. Odpady komunalne, które trafiają tu od mieszkańców po wysuszeniu w specjalnych biokomorach poddawane są dalszemu przetwarzaniu na linii sortowniczej. Dzięki suszeniu odpady uzyskują poniżej 20% wilgotności. Z tak wysuszonych odpadów powstaje paliwo, które można wykorzystać w cementowniach lub kombinatach energetycznych. Popiół w wysuszonych odpadach powoduje duże pylenie, co utrudnia pracę ludziom i maszynom w Zakładzie.

Selektywna zbiórka popiołu jest też lżejsza dla naszych kieszeni. Za oddanie tony popiołu gmina płaci 205 zł, a tonę odpadów zmieszanych 270 zł netto.

Jeśli nie wykorzystujecie Państwo popiołu na kompost i nie macie jeszcze możliwości odbioru popiołu selektywnie w swojej okolicy, zgłóście się do swojej Gminy, aby taki odbiór zorganizowała – będzie ekologicznie i ekonomicznie.

*Katarzyna Ludwiszewska - specjalista ds. edukacji
Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie*

Ubezpieczyć swoje mienie – to połowa sukcesu ubezpieczyć je DOBRZE – to pełny sukces

Czasem w kilka minut nawałnica, ulewny deszcz, silny wiatr, czy grad niszczy nasz dorobek. Nieprzewidziane i gwałtowne anomalie pogodowe coraz częściej powodują dotkliwe straty w wielu gospodarstwach domowych. Dlatego koniecznie trzeba dobrze ubezpieczać swój majątek.

Rolnicy zobowiązani są do zawierania obowiązkowych ubezpieczeń budynków w gospodarstwie rolnym od ognia i innych zdarzeń losowych. Pomimo ustawowego obowiązku ubezpieczenia należy zwrócić uwagę na ich zakres ochrony ubezpieczeniowej.

Ubezpieczone są tylko budynki, a budowle oraz mienie ruchome nie są chronione ubezpieczeniowo.

Zakres zdarzeń losowych objętych obowiązkowym ubezpieczeniem budynków w gospodarstwach rolnych, również nie chroni kompleksowo naszego majątku.

W Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych "TUW" zwracamy uwagę na właściwe oszacowanie wartości majątku, tak aby suma ubezpieczenia odpowiadała faktycznej wartości mienia lub wartości ewentualnej straty, jaką możemy ponieść w wyniku działania żywiołu. Zaniżenie wartości budynku i zaoszczędzenie w ciągu roku kilkuset złotych na składce może skutkować zbyt niskim odszkodowaniem, które nie pozwoli na skompensowanie poniesionych strat w przypadku znacznej szkody. Również przeszacowanie wartości, czyli ustalenie sumy ubezpieczenia na poziomie wyższym niż wartość majątku, nie jest rozsądne – zapłacimy wyższą składkę, a nie otrzymamy większej kwoty odszkodowania niż wartość budynku. Dlatego jedną z najważniejszych kwestii jest prawidłowe ustalenie sumy ubezpieczenia.

Zakres ubezpieczeń obowiązkowych można rozszerzyć zawierając w TUW "TUW" umowę w pakiecie "Bezpieczna Zagroda". Budynki będą ubezpieczone dodatkowo od skutków zalania, działania dymu i sadzy, trzęsienia ziemi, upadku drzew i masztów, uderzenia pojazdu. Dla budynków starszych, w których przeprowadzono remont kapitalny, czy modernizację – wymiana dachu, stolarki, instalacji, ocieplenie – Towarzystwo stworzyło możliwość ubezpieczenia nakładów inwestycyjnych w pełnej wartości. W tym pakiecie można ubezpieczyć również budowle, małą architekturę, nagrobki, ruchomości domowe, mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego oraz zwierzęta gospodarskie i zmagazynowane ziemiopłody i materiały. W naszych gospodarstwach jest coraz więcej urządzeń elektrycznych. Pomimo stosowania zabezpieczeń antyprzepięciowych, coraz częściej w czasie gwałtownej burzy zniszczeniu ulegają zarówno sprzęty gospodarstwa domowego, jak i urządzenia techniczne w gospodarstwie. Pakiet daje możliwość ochrony od skutków przepięć. Proponujemy również pokrycie kosztów poszukiwania przyczyny szkody. Często znalezienie miejsca, gdzie powstało zalanie domu z pękniętej rury poprzedzone jest rozkuciem ścian, czy stropów i przywrócenie domu do stanu sprzed szkody wiąże się z dużym kosztem. Zdarzają się również problemy ze skutkami przenikania wód gruntowych przez fundamenty czy ściany w okresie gdy wskutek długotrwałych opadów podnosi się na dłuższy

czas poziom wód gruntowych. Takie ryzyko również jest objęte ubezpieczeniem w pakiecie "Bezpieczna Zagroda". Pakiet ten dostępny jest również dla osób mieszkających na wsi, a niebędących rolnikami. Ubezpieczają w nim budynki, których ubezpieczenie jest obowiązkowe dla rolników, oraz całe pozostałe mienie. Różnorakie zagrożenia będące skutkiem coraz bardziej dynamicznych i niespodziewanych zjawisk pogodowych zdarzają się bardzo często. Huragany i trąby powietrzne pojawiają się nagle w rejonach, gdzie wcześniej się nie zdarzały. Długotrwałe i obfite deszcze zalewają miejsca kiedyś bezpieczne. Pojawiają się osuwiska. Gwałtowne burze czy gradobicia występują w kiedyś spokojnych miesiącach, a powodzie przybierają katastroficzne rozmiary. Przemyślane i szerokie ubezpieczenie staje się koniecznością. Zniszczeniu wskutek zdarzeń losowych często ulegają również pojazdy – samochody czy maszyny rolnicze. Uszkodzić może je grad, huragan, spadający konar czy woda podczas powodzi, spływu wody lub błota po drodze, podjeździe lub w garażu. Ochrona pojazdów w TUW "TUW" od skutków takich zdarzeń proponowana jest w produktach "Auto Casco" dla samochodów i "Agro Casco" dla maszyn i pojazdów rolniczych.

Nasze Towarzystwo, jak co roku przygotowało bogatą (20 wariantów ubezpieczenia) ofertę ubezpieczenia upraw rolnych, z której każdy zainteresowany rolnik może wybrać ryzyka najbardziej mu odpowiadające, czyli te ryzyka, które w największym stopniu zagrażają prowadzonym przez niego uprawom. Z uwagi na coraz większą częstotliwość występowania w naszym kraju anomalii atmosferycznych w postaci huraganów i towarzyszącym im nawałnic (deszcze nawałne, gradobicia), Towarzystwo oferuje, aż w sześciu wariantach, oprócz najbardziej „popularnego” wśród rolników ryzyka gradobicia, także i ryzyka deszczu nawałnego oraz huraganu. Taki właśnie zakres ubezpieczenia upraw rolnych, w szczególności upraw zbóż, rzepaku, kukurydzy oraz roślin strączkowych, cieszy się z roku na rok coraz większym zainteresowaniem rolników, a dzięki oferowaniu przez TUW „TUW” tych ubezpieczeń z możliwością skorzystania z dopłaty z budżetu państwa, ubezpieczenia te są także atrakcyjne cenowo.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych "TUW" posiada szeroką i dobrze przemyślaną ofertę dla mieszkańców wsi. Nasi przedstawiciele dobiorą dla każdego właściwy zakres ochrony ubezpieczeniowej. Więcej na

www.tuw.pl

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ
WZAJEMNYCH

T U W

Biuro Regionalne Olsztyn
ul. 1-go Maja 13
10-117 Olsztyn
tel. 89 523 55 51

Warmińsko-Mazurskie Dożynki

Wrzesień to czas wydarzeń związanych ze świętem plonów. W niedzielę, 17 września już po raz siódmy Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku będzie miejscem, gdzie odbędą się Warmińsko-Mazurskie Dożynki Wojewódzkie. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego już po raz 12 organizuje Święto Plonów dla mieszkańców naszego regionu.

Dożynki są okazją do wspólnego spotkania rolników z całego województwa, podziękowania za trud pracy, a także czasem podsumowań i okazją, by wspólnie zastanowić się nad rozwiązaniami na przyszłość.

Dożynki – według tradycji słowiańskiej, to ludowe święto połączone z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych, przypadające w okresie równonocy jesiennej (23 września). Współcześnie obchodzone zwykle w jedną z niedziel września po zakończeniu żniw.

Ceremoniom dożynkowym przewodniczą Starosta i Starościna dożynek. Najpierw wnoszone są wieńce dożynkowe wykonane z kłosów zbóż, owoców, warzyw, polnych kwiatów. Następnie Starosta i Starościna wręczają bochen chleba upieczonego z mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów Gospodarzowi dożynek. Gospodarzem najczęściej jest kapłan, a w przypadku dożynek świeckich przedstawiciel lokalnej administracji państwowej bądź samorządowej.

Gospodarzem tegorocznych Warmińsko-Mazurskich Dożynek Wojewódzkich będzie marszałek województwa

warmińsko-mazurskiego Gustaw Marek Brzezin. Po raz kolejny wybrano olsztyński skansen na miejsce organizacji Dożynek, ze względu na to, że jest ono swoistą strażnicą pamięci warmińsko-mazurskiej wsi.

Mamy nadzieję, że jak co roku Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku odwiedzą liczne delegacje z gmin, powiatów, rolników i mieszkańców regionu. Wśród zaproszonych gości są między innymi przedstawiciele administracji państwowej, posłowie, senatorowie, przedstawiciele Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej, służb mundurowych, świata nauki oraz instytucji z otoczenia rolnictwa.

Tegoroczne dożynki wojewódzkie rozpocznie przemarsz barwnego korowodu dożynkowego na czele ze starostami dożynek, zaproszonymi gośćmi i grupami wieńcowymi z kunsztownie wykonanymi wieńcami dożynkowymi.

W tym roku Samorząd województwa również przygotował kolejną edycję Konkursu dla Kół Gospodyń Wiejskich z Warmii i Mazur, dla których przewidziane są nagrody. Konkurs ma na celu utrzymanie,

rozwijanie tradycji i obyczajów regionalnych, prezentowanie osiągnięć lokalnych twórców sztuki ludowej, promocję rynku produktów regionalnych oraz inicjatyw lokalnych, pogłębianie więzi z regionem oraz integrację środowisk w województwie warmińsko-mazurskim. Ocenie poddane zostaną stoiska wystawowe przygotowane przez Koła Gospodyń Wiejskich (KGW) na terenie Muzeum Budownictwa Ludowego – Parku Etnograficznego w Olsztynku.

Po raz kolejny, nastąpi prezentacja firm i instytucji działających w otoczeniu rolnictwa, a Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza zorganizuje piknik wieprzowy. Po części oficjalnej czeka nas występ zespołu BOYS.

Starostami tegorocznego Święta Plonów będą Pani Bożenna Drózd – były sołtys wsi Dąbrowy, członkini Zespołu Pieśni i Tańca „Kurpie” w Rozogach, członek Rady Powiatowej Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej w powiecie szczycieńskim, a także Zarządu Stowarzyszenia „Razem możemy więcej” w Rozogach oraz Pan Roman Puchalski – były Przewodniczący Rady Gminy Gronowo Elbląskie, obecnie przedstawiciel

Wojewódzkie 2017

na Walne Zgromadzenie Powiślańskiego Banku Spółdzielczego w Kwidzynie, Przewodniczący Rady Powiatowej Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej w Elblągu, a także aktywny lider i skarbnik Stowarzyszenia Mieszkańców Wsi „Oleśno – wieś z pomysłem”.

W trakcie uroczystości dożynkowych zostaną ogłoszone wyniki konkursu „Zaczarowany zakątek”. Jest to konkurs na najpiękniejszy ogród przydomowy, zorganizowany przez Warmińsko-Mazurską Izbę Rolniczą. Konkurs skierowany jest do rolników prowadzących gospodarstwa specjalizujące się w produkcji roślinnej i zwierzęcej, będących właścicielami ogrodów przydomowych znajdujących się na terenie gospodarstw. W konkursie mogły brać udział ogrody samodzielnie zaprojektowane i urządzone przez właścicieli, a wyłączone były ogrody komercyjne – zaprojektowane przez architektów krajobrazu.

Celem konkursu była promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, kształtowanie świadomości mieszkańców w zachowaniu tradycyjnych form w urządzaniu posesji oraz aktywizacja gospodarcza mieszkańców na rzecz zwiększenia walorów krajobrazowych.

W dniach 27 – 28 lipca 2017 r. komisja konkursowa w skład której wchodziła przedstawiciel Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej oraz Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego dokonała wizytacji i oceny ogrodów zgłoszonych do konkursu.

Decyzją komisji konkursowej zostali wyłonieni laureaci, którzy zostaną nagrodzeni podczas Warmińsko-Mazurskich Dożynek Wojewódzkich. Jak widać tegoroczne dożynki wojewódzkie mają bogaty program wydarzeń, które będą im towarzyszyły.

Mając na uwadze, tą piękną tradycję, która stanowi ważny element polskiej kultury i dobrych obyczajów, pokazuje wartości, jakimi są umiłowanie ziemi rodzinnej i uszanowanie pracy rolników już dziś Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Gustaw Marek Brzeziński serdecznie zaprasza i zachęca wszystkich mieszkańców województwa do wzięcia udziału w tym ważnym wydarzeniu.

Instytucja Wdrażająca:

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
ul. Emilii Plater 1, 10-562 Olsztyn
sekretariat: 89 521 92 50, fax 89 521 92 59
e-mail: dow@warmia.mazury.pl

Likwidują barszcz Sosnowskiego na swoim terenie

Trzysta tysięcy złotych przeznaczył w tym roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na likwidację barszczu Sosnowskiego na Warmii i Mazurach. Z tej pomocy skorzystało pięć samorządów i jedno nadleśnictwo.

Jedną z metod niszczenia barszczu Sosnowskiego jest systematyczne wykaszanie

Fot. Grzegorz Siemieniuk

Barszcz Sosnowskiego to roślina, która jest bardzo niebezpieczna dla ludzi, a zwłaszcza dzieci. Kontakt z nią powoduje oparzenie skóry, podobne do tych powstałych od oparzenia wrzątkiem, czego następstwem są ropne pęcherze gojące się nawet przez kilka lat. Ten inwazyjny chwast przybył do nas z terenów byłego ZSRR jako „roślina cud”, która miał rozwiązać problemy żywieniowe naszego bydła. Zrobiono to bez jakichkolwiek badań i ewentualnych konsekwencji. Barszcz Sosnowskiego jest szczególnie niebezpieczny w okresie kwitnienia i owocowania, kiedy to odnotowuje się wysoką temperaturę powietrza. Wtedy nawet pośredni kontakt z tą rośliną może doprowadzić do poparzenia skóry. W bieżącym roku WFOŚiGW w Olsztynie ogłosił program dotacyjny, w którym można było pozyskać dofinansowanie na likwidację barszczu Sosnowskiego. Alokacja środków w konkursie wyniosła 300 tys. zł. Z pomocy skorzystało pięć samorządów: Sorkwity, Jeziorany, Gołdap, Wieliczki, Kolno i jedno nadleśnictwo – Górowo Iławeckie.

W Sorkwitach zwalczano już wcześniej

W gminie Sorkwity działania zwalczające tę groźną roślinę podjęto już wcześniej. Tegoroczne prace są kontynuacją tych realizowanych w minionych latach.

– Zauważyliśmy, że nasze działania, które rozpoczęliśmy przed czterema laty przynoszą pożądany skutek, ponieważ występuje on

już na znacznie mniejszym obszarze – mówi Tomasz Kawalek, prezes Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Warpunach, która zajmuje się zwalczaniem barszczu Sosnowskiego na terenie gminy Sorkwity. – Obecnie na naszym terenie zinwentaryzowaliśmy około 20 hektarów tej rośliny.

Pierwsze prace związane z likwidacją barszczu Sosnowskiego rozpoczęto w okresie wiosennym, czyli zanim rośliny osiągną znaczną wysokość. Zabiegi te powtarzano w następnych miesiącach. Zastosowano tu zwalczanie metodą mechaniczną, która polegała na kilkakrotnym wykaszaniu terenów, na których rośnie barszcz. Zastosowano także metodę chemiczną, do której użyto środków przeznaczonych do zwalczania chwastów. Akcje zwalczania barszczu będą powtarzane w najbliższych latach.

Nadleśnictwo Górowo Iławeckie

Barszcz Sosnowskiego stanowi także bardzo istotne zagrożenie dla rodzimej roślinności. Tworzy bowiem gęste płaty dzięki olbrzymiej produkcji nasion i ich bliskiemu rozsiewowi oraz bardzo gęstego i długotrwałego banku nasion. Ponadto przez swoje wysoko uniesione, płaskie liście zacieniają inne gatunki roślin, a także wpływają na zmianę właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych gleby. Barszcz Sosnowskiego występuje na terenie Nadleśnictwa Górowo Iławeckie w leśnictwach: Jarzeń, Stabławki, Mała Wola i Stejno. Nadleśnictwo zdecydowało się na likwidację

Tadeusz Ratyński, I z-ca Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Olsztynie

Z barszczem Sosnowskiego wiązano duże nadzieje. Roślina ta szybko rosła na małej przestrzeni i dawała dużo zielonej masy. Zwierzęta nie chciały jej jednak jeść, więc jej hodowlę zarzucono. Nie przeszkodziło to tej inwazyjnej roślinie w zadomowieniu w naszym kraju. Dziś jej obecność to poważny problem w wielu gminach, w tym tych na Warmii i Mazurach. Jest to problem wieloaspektowy, ponieważ zagraża zdrowiu ludzi oraz rodzimej przyrodzie. Barszcz Sosnowskiego znajduje się na liście roślin gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym. Tam gdzie inwentaryzowano barszcz Sosnowskiego, a rośnie on w dużych skupiskach, odnotowano znaczny spadek zróżnicowania gatunkowego w porównaniu do analogicznych siedlisk wolnych od barszczu. Te masywne rośliny zatrzymują nawet 80% światła, także występując na siedliskach otwartych, powodując ustępowanie gatunków światłolubnych. Dodatkowo na brzegach cieków wodnych, niekorzystnie oddziałują na faunę żyjącą w tym samym siedlisku, przy czym przyczyniają się do zwiększenia erozji brzegów poprzez wypieranie wzmacniające brzegi roślin kłaczowych. Istotne zagrożenie stanowi także poważne zagrożenie dla ludzi. Wszystko przez zawarte w wodnistym soku oraz w wydzielinie włosków gruczołowych kumaryny. Związki te w kontakcie ze skórą i w obecności światła słonecznego, powodują oparzenia II i III stopnia. Zetknięcie z tą rośliną grozi rozległymi poparzeniami skóry, których ślady mogą utrzymywać się nawet wiele lat. WFOŚiGW w Olsztynie zdecydował się na dofinansowanie działań, które pozwolą ograniczyć ekspansję barszczu Sosnowskiego w naszym regionie. W tym roku po środki sięgnęło jedynie sześciu beneficjentów. Ale mamy nadzieję, że w 2018 rok dofinansowanie wystąpi znacznie więcej samorządów i nadleśnictw. Prace służące likwidacji tej inwazyjnej rośliny należy rozpocząć bowiem wiosną, kiedy zaczyna się okres wegetacyjny. Apelujemy, aby podejść do tego tematu z pełną powagą. Prace związane z inwentaryzacją barszczu Sosnowskiego należy podjąć jeszcze w tym roku, aby w przyszłym po zapoznaniu się z metodami zwalczania tej groźnej rośliny, skutecznie sięgnąć po dofinansowanie z Funduszu.

barszczu metodą mechaniczną, ponieważ ta jest zdecydowanie przyjazna dla środowiska. W okresie wegetacyjnym Nadleśnictwo Górowo Iławeckie wykonało wykaszanie barszczu powtarzając ten zabieg trzykrotnie: w maju, czerwcu i lipcu.

Gmina Kolno i Gołdap

Z kolei w gminie Kolno zinventaryzowano barszcz Sosnowskiego na powierzchni ponad 10 ha. W tym przypadku zdecydowano się na zastosowanie metod mieszanych – koszenie i opryski. Niszczenie mechaniczne przeprowadzono na obszarach na, których sąsiedztwo ze zbiornikami wodnymi i inne uwarunkowania uniemożliwiają użycie środka chemicznego. Z dużo większym problemem muszą uporać się samorządowcy w gminie Gołdap, gdzie do usunięcia jest ponad 30 ha barszczu Sosnowskiego. Inwazyjna roślina opanowała tu nie tylko grunty gminne, ale także tereny prywatne. Zdecydowano się na podjęcie działań na całym terenie jego występowania. Największe skupiska barszczu

Sosnowskiego znajdują się na terenach, gdzie funkcjonowały dawniej gospodarstwa rolne: Niedrzwica i Kozaki. Znaczna część terenu, na którym występuje barszcz Sosnowskiego znajduje się na Obszarach Chronionego Krajobrazu: Wzgórz Szeskich, Doliny Gołdapy i Węgorapy, w pobliżu stref ochrony uzdrowiskowej. W Gołdapi zdecydowano się na zastosowanie metod mieszanych: mechanicznych i chemicznych. Założono, że najlepsze efekty prac zostaną osiągnięte wiosną. W tym okresie kawkaskie barszcze mają zazwyczaj wysokość 20-50 cm, co ułatwia do nich dostęp i przeprowadzenie niezbędnych zabiegów. Podstawową zasadą prowadzonej akcji było nie dopuszczenie do zakwitnięcia rośliny, w czym pomocna okazała się metoda mechaniczna – najbardziej przyjazna dla środowiska naturalnego.

Jeziorany i Wieliczki

W gminie Jeziorany akcje likwidacji barszczu Sosnowskiego przeprowadzono na obszarze blisko 21 ha. Prace prowadzone były w obrębie: Tłokowa, Wilkiejmy, Modliny,

Franknowa, Lekity, Studnicy, Potryty, Olszewnik oraz miasto Jeziorany. Na terenie gminy największe skupiska barszczu Sosnowskiego występują w otoczeniu szlaków komunikacyjnych, na nieużytkach rolnych, na brzegach cieków i zbiorników wodnych, na obrzeżach pól uprawnych, łąk i pastwisk oraz wzdłuż rowów melioracyjnych. Występowanie barszczu stwierdzono również na terenie rezerwatu przyrody „Ustnik” w sąsiedztwie miejscowości Ustnik na śródpolnym rozlewisku. Miejsca występowania barszczu zlokalizowano również na części terenu Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny. Do zwalczania inwazyjnej rośliny zdecydowano się na naprzemienne zastosowanie metody mechaniczno-chemicznej, czyli jednokrotny oraz dwukrotny oprysk herbicydem. Na terenie rezerwatu Ustnik zastosowano jedynie metodę mechaniczną. Z kolei w gminie Wieliczki usunięto barszcz z powierzchni 10 ha nieopodal wsi Gąsiorówko.

Grzegorz Siemieniuk

Rodzinna ekologia w telewizji

Raz w miesiącu w sobotę, począwszy od lipca tego roku zarezerwowane jest w regionalnej telewizji 12 minut na premierę programu edukacyjnego pt. „Rodzinne ogrody działkowe Warmii i Mazur”. To pierwszy taki program realizowany we współpracy z Polskim Związkiem Działkowców, okręgiem warmińsko-mazurskim i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Nowy program telewizyjny prowadzi Marta Gołąb-Kocięcka, która z zamiłowania jest ogrodniczką

Fot. Jarosław Poliwno

– Działkowicze są ludźmi, którzy rozumieją naturę i postępują zgodnie z naturą, dlatego ich postawa zasługuje na wsparcie nas wszystkich i takich instytucji jak fundusze ochrony środowiska – mówi Adam Krzyśków – prezes WFOŚiGW w Olsztynie.

Tylko na terenie stolicy regionu i w jej okolicach istnieją 42 rodzinne ogrody działkowe, a w okręgu warmińsko-mazurskim Polskiego Związku Działkowców zlokalizowanych jest ich łącznie 166. To reszta kilkudziesięciu tysięcy ludzi, która przez dziesięciolecia doprowadziła powierzona jej ziemię do stanu sprzyjającego dobremu planowaniu. Początki

nie były łatwe, ale za sprawą determinacji tych ludzi, ogrody działkowe istnieją do dziś i mają się coraz lepiej.

Praca wielu rąk

– Działki powstały w większości na terenach zdegradowanych, na bagnach, nawet na wysypiskach śmieci – przypomina Czesław Wojsław, prezes zarządu okręgu warmińsko-mazurskiego Polskiego Związku Działkowców. – To dzięki pracy wielu rąk powstały rodzinne ogrody działkowe, którymi możemy się pochwalić. Na działkach jest nasz drugi dom, tu działkowcy produkują zdrową żywność na potrzeby naszych rodzin – dodaje.

Działkowcy są też liderami w zachowywaniu rodzimych odmian drzew, krzewów, warzyw i owoców. Różnorodność biologiczna jest tu wyjątkowo bogata. Ogrody zlokalizowane w miastach są nierzadko zielonymi enklawami, gdzie można poodychać świeżym powietrzem i wypocząć na łonie natury.

– Ogród działkowy to jest miejsce – ewement, bym powiedział – chwali Antoni Łabuz, prezes ROD „Krokus” w Olsztynie. – Mamy tu taki mikroklimat, jesteśmy otoczeni lasem, dbamy o przyrodę, ale to nie wszystko. Dbamy też o estetykę ogrodu i przeprowadzamy inwestycje, które wspomagają ogród i działkowiczów.

Ogrody mają podłączenia do bieżącej wody i energii elektrycznej, a nawet w niektórych przypadkach są skanalizowane. Wiele inwestycji wykonuje się we współpracy z samorządami i coraz częściej myśli się o tworzeniu wspólnych przestrzeni dla działkowiczów i dla mieszkańców miasta. Na wielu ogrodach organizuje się spotkania dla seniorów i zajęcia edukacyjne i integracyjne dla dzieci i młodzieży.

Zapraszamy na odcinki premierowe

Nowy program telewizyjny prowadzi Marta Gołąb-Kocięcka, dziennikarka i prezenterka TVP 3 Olsztyn, z zamiłowania ogrodniczka. Premiera odcinka w każdą trzecią sobotę miesiąca o godz. 10 rano – powtórki w kolejny wtorek o godz. 7 rano, w środę o godz. 19.55 i w piątek ponownie o godz. 7. Każdy odcinek można obejrzeć, po premierze w telewizji, na stronie internetowej TVP 3 Olsztyn, a wszelkie informacje i zapowiedzi odcinków i ich tematów dostępne są również na profilu audycji na Facebooku – Rodzinne ogrody działkowe Warmii i Mazur.

W każdym odcinku poruszane będą ważne zagadnienia ekologiczne dotyczące naturalnego nawożenia i potrzeby kompostowania, dbania o odpowiedni skład gleby i zachowywania rodzimych gatunków i odmian drzew i krzewów.

Aniela U. Smoczyńska

W latach 2011-2016 z Warmii i Mazur usunięto ponad 20 tysięcy ton azbestu

Od 2011 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie wraz z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował program związany z usuwaniem wyrobów azbestowych. Było to jedno z zadań priorytetowych. Dzięki zaangażowaniu samorządów z Warmii i Mazur usunięto przeszło 20 tysięcy ton azbestu.

Azbest jest minerałem znanym ludzkości od tysięcy lat. Nadawano mu wiele nazw m.in.: kamień bawełniany, len kamienny, skalny oprzęd, czy też płótno niepalne. Aktualnie używane nazwy to amiantus i azbest, odzwierciedlają cechy surowca związane z odpornością na ogień. Wywodzi się stąd, iż minerał wrzucony do ognia nie spala się, nie traci na wadze, a staje się... czystszy.

W 2017 roku z terenu Warmii i Mazur zostanie usunięte ponad 7 tys. ton azbestu

Fot. Grzegorz Siemieniuk

W Europie Południowej znany jest od ponad 2500 lat. W końcu XIX wieku rozpoczęto wydobywanie azbestu na skalę przemysłową. W pierwszych latach ubiegłego stulecia mieszaniny azbestu i cementu wkroczyły do przemysłu materiałów budowlanych w postaci lekkich i wytrzymałych płyt eternitowych stosowanych do pokryć dachowych,

a także jako okładziny ściennie oraz wytłaczane panele do dekoracji ścian i sufitów.

Zgodnie z zapisami „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, główne cele programu to: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. Cele programu będą realizowane sukcesywnie do roku 2032, w którym zakładane jest całkowite oczyszczenie kraju z azbestu. Czas przyszłych 15 lat jest okresem, który nie gwarantuje w naszym regionie zrealizowania tego zadania, mając na uwadze średnioroczną wielkość utylizacji w minionym okresie.

Od 2011 roku WFOŚiGW w Olsztynie wraz z NFOŚiGW realizował program związany z usuwaniem wyrobów azbestowych jako zadanie priorytetowe. O dofinansowanie na usuwanie azbestu mogły starać się samorządy, które miały sporządzony aktualny program usuwania wyrobów azbestowych oraz aktualną inwentaryzację tego groźnego minerału na swoim terenie. W ramach akcji gminy mogły otrzymać dotację do 85% kosztów kwalifikowanych związanych z usuwaniem azbestu. Akcja z roku na rok cieszyła się coraz większym zainteresowaniem. Według zebranych danych w latach 2011-2016 z Warmii i Mazur usunięto dokładnie 20 184,448 tony azbestu.

Rok 2017 jest rokiem przełomowym i zapewne ostatnim, kiedy to środki dotacyjne będą udostępniane przez NFOŚiGW i to nie gwarantuje 100% zapotrzebowania na to działanie na Warmii i Mazurach. Mimo licznych spotkań i rzeczowej korespondencji z prośbami o wsparcie tego działania przez NFOŚiGW odmówił z niewiadomych przyczyn wsparcia tego ważnego zadania dla naszego regionu. Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie rozumiejąc problem i potrzebę realizacji zadań związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych podjął decyzję o finansowaniu działań, jedynie przy udziale własnych środków dotacyjnych, tj. dotacja kwotowa w wysokości 300 złotych do każdej tony zebranego azbestu, jednak nie więcej niż 50% poniesionych kosztów. O możliwości otrzymania finansowania w 2017 roku, w formie do 85% środków dotacyjnych decydowała kolejność wpływu wniosków.

W latach 2011-2016 średnio rocznie utylizowaliśmy 3364 ton azbestu. Rok 2017 jest rekordowym rokiem w „utylizacji wyrobów azbestowych”. Dlaczego? Większość samorządów bardzo poważnie podeszła w tym roku do problemu utylizacji „rakotwórczego azbestu”, zgłaszając do usunięcia ok. 7100 Mg z terenu Warmii i Mazur.

Ewa Kowerzanow-Luto

Kolejna edycja Święta Mazurskiej Dłubanki już za nami

W Spychowie odbyła się kolejna odsłona Święta Mazurskiej Dłubanki. Tradycyjnie finał warsztatów –regaty wykonanych łodzi – odbył się podczas Mazurskiego Konkursu Sygnalistów Myśliwskich.

Pierwsze miejsce w regatach oraz za najładniejszą dłubankę nagrodzony został Artur Zieliński

Fot. Adam Gewartowski

Warsztaty odbyły się w dniach 8-12 sierpnia, a wzięło w nich udział pięć drużyn.

– Była to już ósma edycja tego wydarzenia organizowanego przez Nadleśnictwo Spychowo, promującego wartości historyczne

Mazur oraz wykorzystanie drewna jako surowca wszechstronnego, ekologicznego i odnawialnego – mówi Adam Geldon z Nadleśnictwa Spychowo. – Tegoroczni uczestnicy warsztatów przyjechali do Spychowa z Warszawy, okolic Torunia, Suwałk oraz okolic Ostrołęki. Dłubali członkowie Państwowego Muzeum Archeologicznego, Stowarzyszenia Strzelców Kurpiowskich, Koła Naukowego Leśników SGGW, grupy rekonstrukcyjnej kultury Indian Ameryki Północnej oraz Jaćwingów z terenu Suwalszczyzny.

Przez kilka dni ciężkiej pracy zarówno pilarkami łańcuchowymi, jak i tradycyjnymi ciosłami, ośnikami i dłutami, wszystkim drużynom udało się w terminie wykonać upragnioną łódź. W sobotę 12 sierpnia, podczas XIII Mazurskiego Konkursu

Sygnalistów Myśliwskich im. Tomka Napiórkowskiego, uczestnicy wystartowali w regatach dłubanek, a jury oceniało nie tylko szybkość łodzi, ale również estetykę wykonania i styl poruszania się dłubanką na wodzie. Tym samym za I miejsce w regatach oraz za najładniejszą dłubankę nagrodzony został Artur Zieliński, który wykonał rekonstrukcję indiańskiej dłubanki z okolic Chicago. W kategorii „styl machania pagajem” podczas regat najlepsza okazała się drużyna studentów z Koła Naukowego Leśników SGGW.

Warsztaty odbyły się dzięki współfinansowaniu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Oprac.sem

Nowa ścieżka edukacyjna na Wzgórzach Dylewskich już otwarta

To nie łąka atrakcja. Każdy, kto chciałby zwiedzić podmokły las, a nie ma ochoty nakładać kaloszy, może suchą stopą przebyć nowopowstałą barwną i urozmaiconą trasę dydaktyczną w „Uroczysku Napromek” niedaleko Lubawy.

Zza drewnianych barierek można zaobserwować ciekawy świat przyrody

Fot. Aniela Smoczyńska

Sporą część trasy można tu przejść właśnie szerokim, solidnym pomostem, przy którym umieszczono sporych rozmiarów 29 tablic edukacyjnych. Czytane po kolei, są dobrym przewodnikiem przez tutejszy świat roślin, zwierząt i grzybów, charakterystycznych dla leśnych mokradel. Swoją wiedzę i doświadczeniem chętnie dzielą się również leśnicy. Zza drewnianych barierek można zaobserwować na przykład mchy torfowce, pięknie kwitnącą czermień błotną, albo rzadkie porosty. Poza tym leśnicy wzdłuż ścieżki pozostawili kłody martwego drewna, aby zwiedzający mogli zaobserwować jak wygląda „życie po życiu” i mogli zrozumieć na czym polega obieg materii w lesie. Gdzie udać się na ten pouczający spacer? Ścieżka biegnie przez las bukowy niedaleko leśniczówki Napromek w Nadleśnictwie Olsztynek. Kształt trasy i jej konstrukcja umożliwiają samodzielne odkrywanie przyrody. Jest tu też miejsce na ognisko, ławki, wiata oraz polana zachęcają do spędzenia czasu na pikniku i zabawach na świeżym powietrzu. Leśników w tej wartościowej inwestycji wsparł Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, a uroczystego otwarcia trasy dokonał marszałek województwa Gustaw Marek Brzeziński. Towarzyszyli mu dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych – Piotr Czyżyk, gospodarz miejsca – nadleśniczy Nadleśnictwa Olsztynek Dariusz Krzyżanowski oraz inni leśnicy i lokalni samorządowcy. Dlaczego ta ścieżka powstała, co warto w lesie pokazać mieszkańcom Warmii i Mazur oraz turystom? – Na terenach zarządzanych przez leśników ta różnorodność biologiczna jest ogromna – mówił

podczas spaceru ścieżką dyrektor RDLP w Olsztynie Piotr Czyżyk. – Wiedza, którą mają leśnicy wystarcza, żeby populacje zwierząt i cała różnorodność miały się lepiej.

To bogactwo przyrodnicze bardzo dobrze widać podczas spaceru przez Uroczysko Napromek. Oficjalne udostępnienie ścieżki zbiegło się w czasie z otwarciem Wilczego Szlaku w pobliskim Ośrodku Rehabilitacji Zwierząt. Był czas, aby zaprezentować nie tylko nową ścieżkę dydaktyczną, ale i dokonania leśników na innej niwie – ratowania, rannych dzikich zwierząt. Przez ostatnie 16 lat, ponieważ tak długo działa tu szpital, udało się ocalić wielu mieszkańców lasów i pól. Co roku trafia tu kilkadziesiąt zwierząt, które w większości wracają do środowiska naturalnego. Leczyły się tu również dwa wilki, które z sukcesem już wróciły na wolność. Przez kilkanaście lat szpital w Napromku bardzo się rozbudował. Oprócz wolier dla ptaków, małych ssaków, tych do leczenia dzików, saren i in-

Wilczy szlak – otwarcie

nych jeleniowatych, zbudowano też dużą, przestronną i bezpieczną wolierę dla wilków. Lech Serwotka, leśnik i opiekun ośrodka opracował własną metodę rehabilitacji saren, dzięki której łatwiej tym zwierzętom wracać do naturalnego środowiska. Było to niezbędne, ponieważ sarny łatwo przywiązują się do człowieka i trudno im, po wyzdrowieniu, wrócić na wolność. Przed prowadzącym ośrodek stoi wiele wyzwań. Wciąż trafiają tu ranne zwierzęta, często bardzo rzadkie, pod całkowitą ochroną gatunkową. Ich rehabilitacja i zwrócenie naturze nie jest łatwe, ale olsztyńscy leśnicy wiedzą, że warto się postarać. – Ostatnio trafił do naszego ośrodka żółw błotny, który spacerował jedną z ulic w Olsztynie. Jest już w dobrej kondycji i niebawem opuści nasz ośrodek – zapewnił nas z dumą Lech Serwotka.

Aniela U. Smoczyńska

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezin

ZASADY KONKURSU „EKO – SOŁECTWO”

Redakcja Pulsu Regionu Magazynu Samorządów Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie organizuje po raz **siódmy** konkurs zbiórki elektrośmieci.

Zbieramy: lodówki, zamrażarki, roboty kuchenne, pralki, kuchenki, czajniki, tostery, zmywarki, suszarki, żelazka, odkurzacze, telewizory, radia, komputery, laptopy, drukarki, monitory, telefony, maszyny do szycia, golarki, zabawki elektryczne, baterie, silniki elektryczne, dojarki, akumulatory itd.

Zapraszamy wszystkich sołtysów do udziału w akcji, wyznaczenie miejsca na zbiórkę oraz podanie terminu rozpoczęcia i zakończenia.

Udział w konkursie należy zgłosić do redakcji listem z pełnym adresem i telefonem kontaktowym

Minimalna waga odpadów – 500 kg.
Odbiór ustalony będzie z każdym sołectwem indywidualnie

Elektrośmieci odbierać będzie firma Remondis Electrorecycling Sp. z o.o

Institucje wspierające zwycięzców: WFOŚiGW w Olsztynie, Remondis Electrorecycling Sp. z o.o, Organizacja Odzysku Electro-System, Samorząd Wojewódzki, W-MiRoI w Olsztynie, Bank BGŻ BNP Paribas SA Olsztyn, ZGOK Sp z o.o. w Olsztynie, W-MODR w Olsztynie

**I miejsce – 2000 zł, II miejsce – 1500 zł,
III-IV miejsce – po 1000 zł, V-XIII (nagrody rzeczowe)**

Serdecznie zapraszamy wszystkich do udziału w konkursie

WFOŚiGW
W OLSZTYNIE

Korzystamy z dofinansowania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

REMONDIS®
ELECTRORECYCLING

Kontakt:
Inter Prim Sp. z o.o.
Redakcja Puls Regionu
Magazynu Samorządów Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

ul. Św. Wojciecha 2/23
10-038 Olsztyn
tel. 89 535 48 90
Irena Węgrowska
kom. 501 246 598

WFOŚiGW
W OLSZTYNIE

„W każdym bochnie chleba tkwi ziarno zboża,
Okruch soli, kropla wody, praca rąk człowieka i dobroć Boża”
Feliks Rak

Zbliżamy się do obchodów jednego z najpiękniejszych świąt w kalendarzu rolników – Święta Plonów. Jest to święto radości oraz odpoczynku po ciężkiej pracy. Dożynki jako uroczyste podsumowanie żniw i całorocznego wysiłku rolników, zajmują szczególne miejsce w naszej historii, tradycji i kulturze ludowej. Obecnie stały się nie tylko świętem gospodarzy i mieszkańców obszarów wiejskich, ale także wspaniałą okazją do integracji z mieszkańcami miast oraz uświadamiania społeczeństwa o ogromnym wpływie rolnictwa na życie każdego z nas.

Dzięki ciężkiej pracy rolników, nieustannie zmagających się z nieprzychylnością natury i problemami dnia codziennego, na naszych stołach nie brakuje tego, co najważniejsze – świeżo wypieczonego chleba. Ich szczególne przywiązanie do ojcowizny w połączeniu z gospodarnością i wytrwałością w pokonywaniu codziennych trudności sprawiają, że nasze rolnictwo staje się coraz bardziej nowoczesne i cenione na całym świecie.

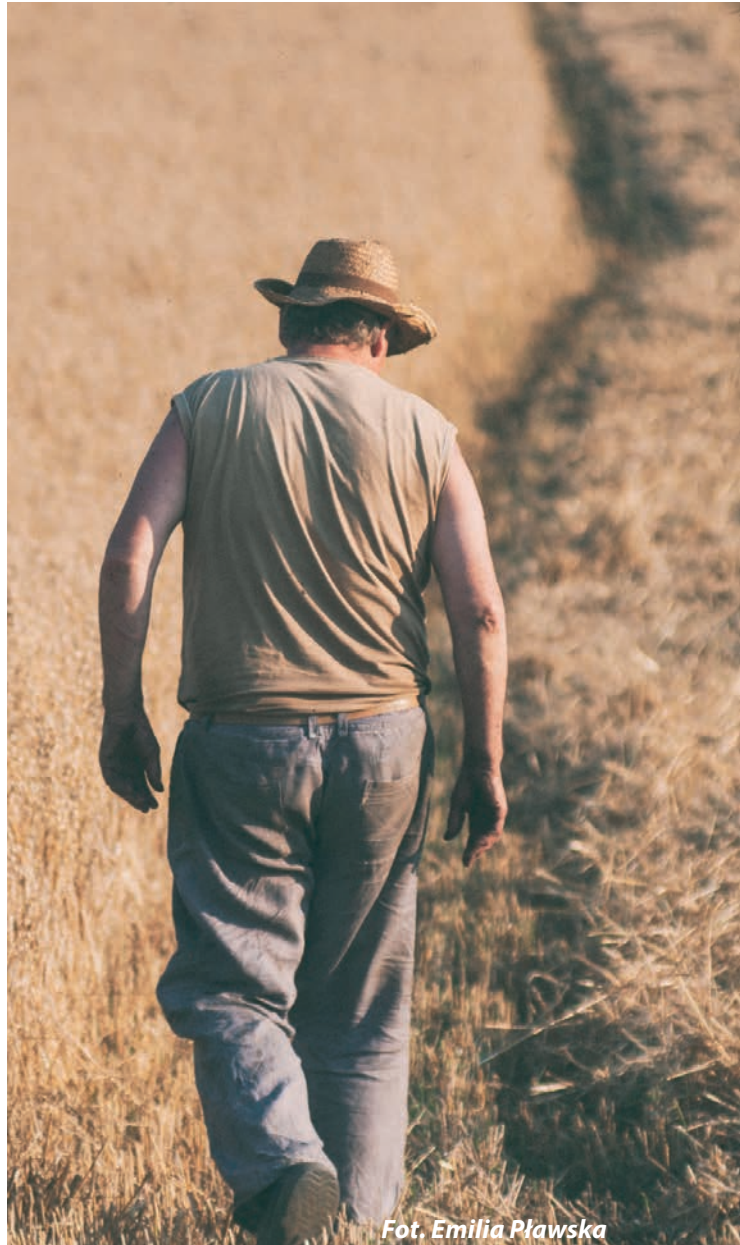
Drodzy Rolnicy,

Z okazji Święta Plonów w imieniu Zarządu Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej i swoim własnym składam serdeczne podziękowania za Wasz trud, wysiłek oraz serce włożone w dobre spełnienie obowiązku wobec swojej ziemi, życząc jednocześnie, aby tegoroczny plon był obfity oraz by na żadnym polskim stole nie zabrakło chleba.

W tym dniu pełnym radości nie zapominajmy o rolnikach poszkodowanych w wyniku sierpniowych nawałnic, którzy z nadzieją patrzą w naszym kierunku licząc na wsparcie, by przetrwać do następnego sezonu. Wierzę, że rolnik rolnikowi pozostanie bratem, i że w tym trudnym okresie nie zabraknie darczyńców. Podzielmy się tym co mamy, z tymi, którym nawałnice zabrały niemal wszystko.

Oby nowy rok gospodarczy przyniósł nam wszystkim dorodne zbiory, a naszym rodzinom nigdy nie zagrażało widmo głodu i niedostatku.

Jan Heichel
Prezes Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej

Fot. Emilia Pławska

ROLNICYROLNIKOM.PL

– pomoc dla rolników poszkodowanych w wyniku kataklizmów

II dekada sierpnia 2017 roku zapewne na zawsze pozostanie w pamięci ludzi, którzy w wyniku kataklizmu w dniach 11-12 sierpnia stracili niemal wszystko. Żywiół zdewastował tysiące hektarów lasów (także prywatnych), pól uprawnych i domostw. Ogromniszczeń zatrzwożył cały kraj.

Z inicjatywy Pomorskiej Izby Rolniczej w celu szczerej chęci niesienia pomocy rolnikom poszkodowanym przez różnego rodzaju kataklizmy i anomalie pogodowe powstał serwis RolnicyRolnikom.pl

Bezpośrednim impulsem do jego powstania stały się wydarzenia w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 roku w Polsce, by pomóc rolnikom w odbudowie potencjału produkcji rolnej na obszarach dotkniętych nawałnicą. Z dotychczasowego doświadczenia wiemy, że wokół nas żyją dziesiątki tysięcy ludzi dobrej woli. Wiemy też, że nikt nie zrozumie rolnika tak dobrze, jak inny rolnik. Wiemy, że pomoc doraźna to jedna sprawa, ale też wszyscy wiemy, że prowadzenie gospodarstwa rolnego to planowanie na kilka miesięcy wprzód. To gromadzenie pasz dla zwierząt, to gromadzenie materiału siewnego na wiosnę, to zimowy serwis maszyn i urządzeń rolniczych.

Wierzmy, że rolnik rolnikowi pozostanie bratem, że darczyńców nie zabraknie. Wszyscy wiemy, że obecne zmiany klimatyczne na świecie zwiastują anomalie pogodowe, które będą się nasilać. Zasmucające jest to, że z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że niebawem, gdzieś w innej części kraju, rolnicy znów będą liczyli na pomoc...

Pomóż! Kiedyś może i Ty będziesz potrzebował pomocy!
www.rolnicyrolnikom.pl

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezin

VII EDYCJA KONKURSU eeco

sołectwo

Zapraszamy wszystkie sołectwa do udziału w konkursie

WFOŚiGW
W OLSZTYNIE

Korzystamy z dofinansowania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

REMONDIS®
ELECTRORECYCLING

